



Overhalla kommune

– positiv, frisk og framsynt

KONSEK TRØNDELAG IKS
v/ Einar Sandlund
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Vår ref:
2020/149-18

Deres ref

Saksbehandler
Grete Mo 928 31 732

Dato
24.10.2020

– Tilbakemelding på Forvaltningsrevisjon - Elevenes psykososiale miljø

Saksopplysninger

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomførte en forvaltningsrevisjon på oppdrag fra Overhalla kommunes kontrollutvalg i perioden 2019 til februar 2020. Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjonen gjennomføres jf. Lov om kommuner og fylkeskommuner, Kommuneloven §23-2 punkt c).

Rapport ble lagt fram i kommunestyret 06.06.20 med følgende vedtak fra kommunestyret:

Vedtak i Kommunestyre - 16.06.2020, enst.:

Formannskapetets forslag til vedtak vedtas:

1. Kommunestyret slutter seg til forvaltningsrevisjonsrapporten – Elevenes psykososiale miljø.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene:
 - Nye rutiner skal iverksettes raskt
 - Det må lages rutine for å ta vare på (skriftlig) observasjoner i hverdagen
 - Elevene skal informeres om rettighetene til et trygt og godt skolemiljø
 - Kommunen som skoleeier må finne en løsning på oppdatering av aktivitetsplanene slik at prosessen blir tydelig dokumentert
3. Det skal gis skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget, med kopi til kommunestyret, innen 30.10.20 på hvordan anbefalingene er fulgt opp.

Oppfølging av anbefalinger fra Forvaltningsrevisjonen

Det er utarbeidet en handlingsplan for oppfølging av Opplæringslovens kapittel 9A *Elevenes skolemiljø* for grunnskolene i Overhalla kommune.

Handlingsplanen inneholder beskrivelse om hvordan man systematisk følger opp lovbestemmelsen i hele kapittel 9A, jf. Oppl §9A-3.

Den skal sikre skolene i å ha gode rutiner for oppfølging av forebyggende arbeid og ved avvik fra Oppl. Kap. 9A.

Det er utarbeidet rutine og skjema for bruk ved brudd på Oppl. §9A-4. Det er i tillegg utarbeidet «Skolens sjekklister for oppfølging av Opplæringslovens kap. 9A».

Postadresse
Svalivegen 2
7863 Overhalla
E-post:
postmottak@overhalla.kommune.no

Besøksadresse
Svalivegen 2

Telefon
74280000
Telefaks

Kontonr
Bank: 4212.31.88203
Skatt:
Org.nr. 939.896.600

I skolens sjekklister er det beskrevet hvor og hvordan man sikrer at elevene informeres om sine rettigheter til et trygt og skolemiljø. Det vises til kulepunkt 3 i punkt 2 fra kommunestyrets vedtak. Det vises videre til skolens sjekklister i Handlingsplanen.

Handlingsplanen for oppfølging av elevenes skolemiljø med nye gjeldende rutiner ble presentert for alle skolens ansatte på felles planleggingsdag 13.08.20. Handlingsplanen ble presentert av fagsjef for oppvekst. Videre ble elevenes rettigheter jf. Oppl. Kap 9A gjennomgått i samtlige foreldremøter høsten 2020. Det vises til kulepunkt 1 i punkt 2 fra kommunestyrets vedtak.

Det er utarbeidet skjema «Logg observasjon 1.-7.» og «Logg observasjon 8.-10.» som skriftliggjør skolens observasjon i hverdagen ved brudd på skolens ordensreglement. Det vises til kulepunkt 2 i punkt 2 fra kommunestyrets vedtak.

Det vises til kulepunkt 4 i punkt 2 fra kommunestyrets vedtak. Det er utarbeidet mal på felles aktivitetsplan for grunnskolene der det beskrives hvordan og når tiltak skal skje, samt hvem som er ansvarlige. Det er egen kolonne for beskrivelse av når evalueringen skal skje. Aktivitetsplanen vil dermed bli aktiv inntil saken lukkes og anses som ferdig.

I kommunens kvalitetssystem Compilo, ligger «Handlingsplan for oppfølging av Opplæringslovens kapittel 9A *Elevenes skolemiljø* for grunnskolene i Overhalla kommune.» Det er laget en struktur i systemet der alt som omhandler Opplæringslovens Kap. 9A, rutiner, skjema og oppfølging, er strukturert i mapper slik at felles maler og skjema er lett tilgjengelige for begge skolene.

Konklusjon:

Gjennom en ny handlingsplan for oppfølging av lovverket, felles rutiner og maler for bruk i dokumentasjon i arbeidet med elevenes psykososiale miljø, samt felles struktur på det systematiske arbeidet, mener fagsjef for oppvekst at kommunen svarer på de punkter forvaltningsrevisjonen peker på. Overhalla kommune mener å ha et godt system i dag på oppfølging av Opplæringslovens kapittel 9A *Elevenes skolemiljø*.

Vedlegg i saken

1. Handlingsplan Opplæringslovens Kapittel 9A *Elevenes skolemiljø* for grunnskolen i Overhalla
2. Rutine for brudd på Opplæringslovens kap 9A

Vår ref. 2020/149–18 bes oppgitt ved henvendelse

Med hilsen

Grete Mo

Fagsjef oppvekst

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift.

Vedlegg

- 1 Handlingsplan Oppll Kap 9A Overhalla
- 2 Rutine for brudd på Oppll kap 9A

HANDLINGSPLAN

Opplæringslovens Kapittel 9 A

Elevenes skolemiljø

for

Grunnskolen i Overhalla



Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt



Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt

Innhold

Innledning	3
Skolene i Overhalla kommune:	4
Læringsledelse:	5
Klassemiljø:	5
Omfang	5
Lovgrunnlag	5
Opplæringslovens Kap 9A Elevane sitt skolemiljø	5
1. Hovedmål	5
2. Delmål	6
3. Forutsetninger for å nå målene i handlingsplanen	6
4. Handlingsplanen skal	6
5. Gjennomføring av handlingsplanen	6
Definisjoner	7
1. Mobbing	7
2. Vold	7
3. Rasisme	7
4. Diskriminering	8
5. Skolens fysiske miljø	8
Det psykososiale miljøet	8
1. Nulltoleranse og systematisk arbeid (Oppl §9A-3)	8
2. Brukermedvirkning (Oppl §§ 9A-8 og 9A-9)	8
Det fysiske miljøet	9
Informasjonsplikt og uttalerett	9
1. Fase 1: Henstilling om tiltak	10
2. Fase 2: Skolene plikter å utarbeide en aktivitetsplan	10
3. Fase 3: Eventuell klage	11
4. Fase 4: Fylkesmannen behandler klagen	11
5. Fase 5: Gjennomføring og evaluering av vedtaket	12

Skolens SJEKKLISTE for oppfølging av Opplæringslovens Kap 9 A Elevenes skolemiljø.12



Innledning

Opplæringslovens Kapittel 9 A om elevenes skolemiljø slår fast at alle elever i grunnskoler og videregående skoler har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Skolene skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Skolene skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helse, miljø og trygghet til elevene. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

Hvis elevene mener at de ikke får ivaretatt sine rettigheter, kan de selv eller foreldrene deres be skolen sette inn tiltak som gjør at loven blir fulgt.

"Handlingsplan for Opplæringslovens Kap. 9 A for grunnskolene i Overhalla" er å anse som skolens tiltaksplan mot mobbing og krenkende atferd. Skolens planfestede og systematiske arbeid for å forebygge, avdekke og håndtere krenkende atferd/mobbing forstås som et antimobbeprogram sammen med arbeidet med utviklingsarbeidet «Inkluderende barnehage- og skolemiljø» (IBS).

Grunnlovens §104 skal være overordnet alt arbeid med barn og unge.

Born har krav på respekt for menneskeverdet sitt. Dei har rett til å bli høyrde i spørsmål som gjeld dei sjølve, og det skal leggjast vekt på meininga deira i samsvar med alderen og utviklingssteget. Ved handlingar og i avgjerder som vedkjem born, skal kva som er best for barnet, vere eit grunnleggjande omsyn.

Born har rett til vern om den personlege integriteten sin. Dei statlege styresmaktene skal leggje til rette for utviklinga til barnet og mellom anna sjå til at det får den økonomiske, sosiale og helsemessige tryggleiken som det treng, helst i sin eigen familie.

Barns beste er et grunnleggende prinsipp i skolen og skal ha hovedfokus i alt arbeid. **Elevenes individuell opplevelse** skal vektlegges i arbeid omkring psykososialt skolemiljø.

Når det gjelder forhold som i fritiden påvirker elevens skolehverdag har skolen et oppfølgingsansvar.

Opplæringslovens § 9 A-4

Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.



Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolens psykososiale miljø handler om hvordan ansatte og elever oppfører seg overfor hverandre på skolen. Med psykososialt miljø menes her de mellommenneskelige forholdene på skolen, det sosiale miljøet og hvordan elevene og personalet opplever dette. Det psykososiale miljøet handler også om hvordan elevene opplever læringssituasjonen.

Foreldrene har rett til medbestemmelse i skolemiljøforhold og rett til å klage når henvendelser til skoleeier ikke tas på alvor. Skoleeier og skolen har plikter når det gjelder rutiner og tiltak som skal sikre elevene gode og helsefremmende arbeidsforhold.

(Oppl §§11-1a, 11-5a og §9a)

Skolene i Overhalla kommune:

- legger til rette for at vennskap og mobbing systematisk settes på dagsorden/aktualiseres i skolen
- skal ha ansatte som kan lov og prosedyrer knyttet til Oppl. Kap. 9 A *Elevenes skolemiljø*
- skal ha ansatte som utviser respekt og ydmykhet i møte med elever og foreldre/foresatte
- skal ta handlingsplikten på alvor
- skal dokumentere korrekt og skal ta "den vanskelige samtalen"
- skal ta aktivt ansvar dersom ansatte krenker elever.

Skolene i Overhalla kommune skal i stor grad vektlegge arbeid med "Elevenes skolemiljø".

Skoleeier, skoleleder og alle ansatte skal sikre elevens rettigheter etter Oppl §9 A-2: *Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.*



Gjennom forskning vet vi at å jobbe strukturert med sosial kompetanse også vil føre til bedre faglige resultater. Professor Terje Ogden sier: "Det er viktig å satse på å utdanne **hele** eleven, det vil si både faglig, personlig og sosialt".

Læringsledelse:

Alle lærere har et særskilt ansvar for å utøve god læringsledelse. Rektor har et spesielt ansvar for at skolen har en felles kultur for utøving av god læringsledelse.

I Overhalla skal elever og foresatte møte autoritative voksne. Den autoritative voksenstilen innebærer en kombinasjon mellom innlevelse fra varme voksne og tydelige grenser.

Læringsledelsen skal gi trygghet og forutsigbarhet både for voksne og for elever.

Klassemiljø:

Alle elevene vet hva som forventes av dem på de ulike arenaer de er på i skoletida.

Omfang

Handlingsplanen gjelder for alle ansatte ved skolene i Overhalla, alle elever og foreldre til elever ved skolene.

Lovgrunnlag

Opplæringslovens Kap 9A Elevane sitt skolemiljø

[Opplæringslovens Kapittel 9 A](#)

Formålet med handlingsplanen

1. Hovedmål

Handlingsplanen skal sikre at skolene i Overhalla arbeider systematisk med å forebygge, avdekke og håndtere mobbing og annen krenkende atferd, jf. intensjonene i Opplæringsloven.

Elever i skolene i Overhalla skal ikke bli utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold, rasisme eller utestenging på skolen eller på skoleveien.

➤ Elevens individuelle rett (§9 A-2)

§ 9 A-2 inneholder den overordnede normen

⇒ *"Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring."*



2. Delmål

- ⇒ Gi god og kontinuerlig opplæring og oppfølging for alle ansatte i Oppll Kap 9A, gjøre ansatte kjent med kommunens retningslinjer og prosedyrer for oppfølging av Oppll Kap 9A, samt systemet som praktiseres gjennom god klasseledelse ved skolene for å fremme helse, trivsel og læring.
- ⇒ Vektlegge et godt arbeidsmiljø for alle ansatte slik at alle skal kunne yte sitt beste sammen med elevene.

3. Forutsetninger for å nå målene i handlingsplanen

- ⇒ At ledelsen og personalet setter seg inn i aktuelle krav i lover og forskrifter.
- ⇒ At alle ansatte setter seg inn i hvordan systematisk arbeid med elevenes skolemiljø praktiseres gjennom en relasjonsbasert klasseledelse for å skape et godt psykososialt miljø for alle.
- ⇒ At alle ansatte kjenner plikten til å undersøke, varsle og gripe inn mot krenkende adferd.
- ⇒ At alle ansatte kjenner til skolens internkontrollrutiner og bruker dem når det gjelder helse, miljø og sikkerhet, i forebyggende arbeid og ved avviksvarsling
- ⇒ At det kommer tydelig frem hvem som har ansvar for at kravene etterleves.
- ⇒ At alle ansatte kjenner til rutiner ved varsling til kontaktlærer og rektor ved uønsket adferd.

4. Handlingsplanen skal

- ⇒ Klargjøre ansvar
- ⇒ Sikre medvirkning og deltakelse fra elever, foresatte og ansatte.
- ⇒ Gi totaloversikt over både det fysiske og det psykososiale miljøet.

5. Gjennomføring av handlingsplanen

- ⇒ Handlingsplanen utarbeides av fagsjef oppvekst og oppdateres hvert år
- ⇒ Gjennomgås for ansatte hvert år ved oppstart av nytt skoleår
- ⇒ Gjennomgås hvert år til foresatte gjennom foreldremøter høst og i skolemiljøutvalg høst.
- ⇒ Gjennomgås hvert år til elever gjennom elevråd høst.



Definisjoner

1. Mobbing

Mobbing er når en person, gjentatte ganger og over tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere personer. Det er en negativ eller aggressiv handling når noen med vilje påfører en annen person skade eller smerte – ved fysisk kontakt, ved ord eller på andre måter. For å kunne bruke betegnelsen mobbing, skal det også være en viss ubalanse i makt- og styrkeforholdet: Den som blir utsatt for de negative handlingene, har vanskelig for å forsvare seg og er noe hjelpeløs overfor den eller de som plager ham eller henne.

Etter denne definisjonen, som også blir brukt internasjonalt, er mobbing kjennetegnet av disse tre kriteriene:

- 1) Det dreier seg om aggressiv eller ondsinnet adferd, som
- 2) gjentar seg og varer ved over en viss tid
- 3) i en mellommenneskelig relasjon som er preget av en viss ubalanse i styrke- eller maktforholdet. Mobbing inntreffer ofte uten noen åpenbar provokasjon fra offeret sin side mot en som ikke kan forsvare seg. (Olweus og Roland 1983; Smith 2005)

I tillegg til den ovennevnte definisjonen velger Overhalla kommune også å forholde seg til den nyeste definisjonen av mobbing som forskningsmiljøet diskuterer:

«Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning». Lund, Helgeland & Kovac, 2017

Dette er en noe videre definisjon som understreker **barnets subjektive opplevelse** og som ikke avhenger av at opplevelsen ikke må ha vart over tid og heller ikke er gjentatt.

Loven omfatter både direkte mobbing, med etter måten åpne angrep på offeret, og indirekte mobbing, med sosial isolering og utestenging fra gruppa..

2. Vold og trusler om vold

- ⇒ Innebærer at noen bruker fysisk makt for å skade andre og/eller tar fysisk kontroll over andre

3. Rasisme

- ⇒ Innebærer at noen blir forskjellsbehandlet eller plaget på grunn at noen har annen etnisk bakgrunn enn dem selv.



4. Diskriminering

- ⇒ Innebærer at en person eller en gruppe av personer særbehandles eller blir trakassert hovedsakelig på grunn personlige egenskaper eller gruppetilhørighet som for eksempel kjønn, seksuell orientering, funksjonsevne, tro, hudfarge eller nasjonal eller etnisk opprinnelse.

5. Skolens fysiske miljø

- ⇒ Omfatter både skolens inne- og utemiljø i alle årstider. Det betyr kort hvordan skolebygningen og uteområdet på skolen fungerer. Lysforhold, støy, varme/kulde inne i rom, rene og hygieniske rom og frisk og god luft. Wc og andre sanitærom skal ha god standard. Uteområdet må gi plass til allsidig leik under trygge forhold og tilfredsstillende kravene i *"Forskrift om miljørettet helsevern for barnehager og skoler m.v."*

Det psykososiale miljøet

1. Nulltoleranse og systematisk arbeid (Oppl §9A-3)

- ⇒ Sikres gjennom rutiner for oppfølging av Oppl. Kap 9 A *Elevenes skolemiljø*
- ⇒ Rutiner for god relasjonell klasseledelse blir presentert hver høst for lærere for å sikre at det er felles forståelse for hvordan skolen ønsker å praktisere
- ⇒ Rutiner for tilsyn i friminuttene blir presentert hver høst for lærere, fagarbeidere og assistenter.
- ⇒ Iverksette holdningsskapende tiltak for å forebygge krenkende adferd i forbindelse med bruk av skolens dusj- og toalettanlegg.
- ⇒ Tiltak i henhold til rutiner for oppfølging av Oppl. Kap 9 A *Elevenes skolemiljø* for Overhalla kommune settes inn dersom noen ansatte ved skolen får kunnskap eller mistanke om at en elev blir utsatt for krenkende ord eller handlinger som mobbing, diskriminering, vold eller rasisme. «Rutine ved brudd på Opplæringslovens kapittel 9 A» skal følges.
- ⇒ Skolene skal behandle saker etter Oppl. Kap 9 A-3. Rektor skal varsles og rektor skal utarbeide en «Aktivitetsplan».
- ⇒ Elevene deltar aktivt i vurderingsarbeidet ved skolen jf Forskrift til Oppl Kapittel 3 *Individuell vurdering i grunnskolen og i vidaregåande opplæring*. Det vises også til Overhallaskolens egne rutiner for oppfølging av Forskrift til Oppl. Kap 3 *Individuell vurdering i grunnskolen og i vidaregåande opplæring*

2. Brukermedvirkning (Oppl §§ 9A-8 og 9A-9)

- ⇒ Alle skoler skal ha elevråd.
- ⇒ Elevrådets leder og nestleder deltar i samarbeidsutvalget og skolemiljøutvalget



- ⇒ Elevundersøkelsen gjennomføres årlig. Gjerne for flere trinn enn de obligatoriske (7. og 10. trinn) en gang i året
- ⇒ Elever og foreldre gjøres kjent med skolens handlingsplan for Oppll Kap 9 A *Elevenes skolemiljø* og kommunens ordensreglement.
- ⇒ Elevene deltar aktivt i vurderingsarbeidet ved skolen jf Forskrift til Oppll Kapittel 3 *Individuell vurdering i grunnskolen og i vidaregåande opplæring*.

Det fysiske miljøet

- ⇒ Det gjennomføres internkontrollrunder en gang i året der elevrådsleder og nestleder er representert.
- ⇒ Kommunens kvalitetssystem skal benyttes i avviksvarsling.
- ⇒ Sjekkliste fylles ut i forbindelse med internkontrollrunder. Listen blir arkivert hos rektor og tiltak blir iverksatt i samarbeid med bygnings- og/eller skoleeier der det er nødvendig for å oppfylle alle krav for et godt fysisk miljø ved skolen.
- ⇒ Henstillinger om det fysiske miljøet fra elever, foreldre eller ansatte skal undersøkes og tiltak settes inn i samarbeid med bygnings- og/eller skoleeier der det viser seg nødvendig. Samme prosedyre som ved psykososiale avvik følges.
- ⇒ Skolen skal kunne dokumentere hvilke tiltak som er satt inn ved mangler/avvik.

Informasjonsplikt og uttalerett

Skolen er pålagt å holde samarbeidsutvalg, skolemiljøutvalg, elevråd og foreldreråd løpende underrettet om alle forhold som har vesentlig betydning for skolemiljøet. Det kan være voldsepisoder, dårlige psykososiale forhold, dårlige fysiske forhold og utarbeiding av opplegg for skolemiljøet.

De samme organene har full innsynsrett i dokumentasjon om skolens systematiske arbeid for skolemiljøet.

Skolens plikt til å behandle henstillinger om aktivitetsplan ihht til Oppll § 9 A-4

FASER:

- Fase 1: Henstilling om tiltak
- Fase 2: Skolen plikter å utarbeide aktivitetsplan
- Fase 3: Eventuell klage
- Fase 4: Fylkesmannen behandler klagen
- Fase 5: Gjennomføring og evaluering



1. Fase 1: Henstilling om tiltak

- ⇒ Hvem kan henstille?
 - Tiltak knyttet til enkeltelever: Eleven selv og foreldrene
 - Tiltak til grupper: Foreldre/elever i vid forstand også medelever og råd/utvalg
- ⇒ Krav til henstillingen?
 - Ingen formkrav i § 9 A-4
 - Tilstrekkelig med muntlig henstilling
 - Dersom skolen er i tvil om henvendelsen er en henstilling, må dette avklares
- ⇒ Hvem rettes henstillingen til?
 - Rettes til skolen ved rektor
 - Kan også rettes til faglærer eller kontaktlærer, etc
 - Dersom henstillingen rettes til noen andre enn rektor, skal den viderebringes
- ⇒ Hva kan henstillingen gjelde?
 - Kan gjelde alle sider av det psykososiale og det fysiske miljøet
 - Ikke bare mobbesaker eller krenkende ord og atferd
 - Både generelle og mer konkrete forhold
 - Kan gjelde:
 - Skolens systemrettede arbeid
 - Gruppers psykososiale miljø
 - Enkeltelevers psykososiale miljø
 - Ikke:
 - Kvaliteten på opplæring, det pedagogiske opplegget

2. Fase 2: Skolene plikter å utarbeide en aktivitetsplan

- ⇒ **Ved henstillinger etter § 9 A-4 SKAL skolen utarbeide en aktivitetsplan**
 - Konsekvens: Løsning på lavest mulig nivå uten aktivitetsplan ved henstilling, vil være i strid med § 9A-4
- ⇒ **Hvem skal utarbeide aktivitetsplan?**
 - Hovedregel: Rektor eller rektors stedfortreder
- ⇒ **Krav til skolens saksbehandling**
 - Innen 5 virkedager fra rektor er blitt gjort kjent med forholdet skal det utarbeides en aktivitetsplan
 - Skolens utredningsplikt



- Krav til begrunnelse
 - Krav til skriftlighet
 - Underretning til foresatte
- ⇒ **Planens innhold**
- En skriftlig aktivitetsplan skal inneholde:
 - Hvilket problem tiltaket skal løse
 - Hvilke tiltak skolen har planlagt
 - Når tiltakene skal gjennomføres
 - Hvem som er ansvarlige
 - Når tiltakene skal evalueres
- ⇒ **Når mobbing avdekkes skal «Rutine ved brudd på Oppl. Kap. 9 A» følges**
- ⇒ NB: Legalitetsprinsippet; Dvs at det skal henvises til hjemmel i lov for å gjøre tiltak

3. Fase 3: Eventuell klage

- ⇒ Hva kan det klages på?
- Det kan klages på alle forhold som omhandler det psykososiale eller det fysiske miljøet ved skolen.
- ⇒ Hvem kan klage?
- Parter i saken har klagerett
 - *Forskjell på vedtak rettet mot enkeltelever og skolens systematiske arbeid*
- ⇒ Klagefrister
- Avhengig av hva det klages på jf. Forvaltningsloven
- ⇒ Hvordan klage?
- Klagen sendes til skolen ved rektor
 - Dersom skoleeier er i befatning med saken sendes det via skoleeier
 - Det kan klages direkte til Fylkesmannen dersom rektor ikke har utarbeidet aktivitetsplan ihht Oppl §§9 A-4 og 9 A-5

4. Fase 4: Fylkesmannen behandler klagen

- ⇒ Hva skal Fylkesmannen ta stilling til?
- Hva kan Fylkesmannen behandle?
 - Alle sider av saken (lovbruddet, tiltaket)
- ⇒ Utfallet av Fylkesmannen sin klagebehandling
- Avvisning
 - Medhold



- Delvis medhold
- Ikke medhold

5. Fase 5: Gjennomføring og evaluering av vedtaket

Arbeidet med elevenes skolemiljø evalueres underveis i elevråd, personalmøter, trinn/team-møter og skolemiljøutvalgsmøter. I tillegg gjennomføres et systematisk evalueringsarbeid i juni.

Skolens SJEKKLISTE

for oppfølging av Opplæringslovens Kap 9 A Elevenes skolemiljø.

Tiltak	Mål / Hensikt	Ansvar	Tidsfrist	Signatur
Gjennomgang av lovverk og rutiner	Sikre at alle ansatte er kjent med Oppl Kap 9 A	Rektor	Før skolestart	
Gjennomgang av rutiner for oppfølging av Oppl Kap 9 A	Sikre at alle ansatte er kjent med rutiner for oppfølging av Oppl Kap 9 A	Rektor	Før skolestart	
Gjennomgang av klasseledelsesprinsipper	Sikre at alle ansatte er kjent med klasseledelsesprinsippene	Rektor	Før skolestart	
Gjennomgang av Overhalla kommunes vurderingspraksis	Sikre at alle ansatte er kjent med vurderingskriteriene	Rektor	Før skolestart	
Gjennomgang av tilsynsrutiner	Sikre at alle ansatte er kjent med tilsynsrutiner	Rektor	Før skolestart	
Gjennomgang av rutiner for oppfølging av Oppl Kap 9 A for elever	Sikre at alle elever er kjent med rutiner for oppfølging av Oppl Kap 9 A	Kontaktlærer	Første skoleuke	
Gjennomgang trivselsregler på buss	Sikre at alle elever er kjent med hva som er forventet av dem ved busskjøring og for å ha gode trygge forhold for elevene når de reiser med buss	Kontaktlærer	15.sept	
Foreldremøter på alle trinn	Gi foresatte relevant informasjon og avklare forventninger mellom skole-heim.	Kontaktlærer	15. sept	
Oppdatering av plan for relasjonsfremmede tiltak for hver klasse	Ha en god plan på hvordan man jobber forebyggende sosialt i klassen	Kontaktlærer	1.sept	



Valg av elevråd	Sikre oppfølging av brukermedvirkning i skolen gjennom et aktivt elevråd	Elevrådslærer	1.sept	
Kurs for foreldrekontakter	Dette er et ønske fra foreldrene selv. I fjor var det FUG som gjennomførte dette. Det er tenkt at det skal gjennomføres lokalt hvert år fremover.		September	
FAU-møte	Sikre oppfølging av brukermedvirkning i skolen gjennom et aktivt FAU	Rektor	15.sept	
SU- og Skolemiljøutvalgsmøte	Gi relevant informasjon. Vedta handlingsplanen for Oppl Kap 9 A. Gjennomgang av gjeldende ordensreglement.	Rektor	15.sept	
Gjennomgang kommunens ordensreglement i personalmøter	Sikre at alle ansatte er kjent med kommunens og skolens regler, samt konsekvenser for lovbrudd. Lik praksis	Rektor	15.sept	
Gjennomgang kommunens ordensreglement i foreldremøter	Sikre at foreldre er kjent med kommunens og skolens regler, samt konsekvenser for lovbrudd.	Kontaktlærer	15.sept	
Lage klasseregler	Skape en trygg ramme og forutsigbare regler i hver klasse	Kontaktlærer	1.sept	
Gjennomgang av rutiner for oppfølging av Oppl Kap 9 A og kommunalt ordensreglement i elevråd	Sikre at alle elever er kjent med kommunens og skolens regler, samt konsekvenser for lovbrudd.	Elevrådslærer	1.sept	
Oppstart av familiegrupper	For at foresatte og elever skal bli bedre kjent. Tiltaket er foreslått av FAU	Foreldrekontakt i samarbeid med kontaktlærer	Oppstart september	
Kartlegging av sårbare elever	For å ha mulighet til å følge opp elevene bedre i samhandling med helse. BTI brukes	Kontaktlærer i samarbeid med spes.ped.koord	September	
Gjennomføre Spekter 5. – 10. trinn	Kartlegge elevenes skolemiljø. Ikke-anonym undersøkelse både som forebygging og ved mistanke mobbing, vold eller diskriminering	Rektor	September	
Tverrfaglig innsatsteam	Drøfte relevante områder rundt elevenes psykososiale miljø og utvikling Utarbeide møteplan for skoleåret i august	Rektor	Høst og vår Ca 3-4 møter	



Elevsamtaler	Følge opp elevens psykososiale utvikling	Kontaktlærer	1.nov	
Utviklingssamtale med foreldre og elev	Skal gi informasjon om elevenes faglige og sosiale ståsted og veilede for videre utvikling	Kontaktlærer	1.nov	
Vurderingsmøte i ungdomsskolen for orden og oppførsel	Sikre at alle elever blir likt behandlet og at riktig vurdering i orden og oppførsel blir satt ihht vurderingsforskriften	Rektor	Før halvårsvurdering høst og vår	

Vernerunde/Internkontrollrunde	Avdekke eventuelle avvik i forhold til et godt fysisk skolemiljø for elevene.	Rektor	1.febr	
Utviklingssamtale med foreldre og elev	Skal gi informasjon om elevenes faglige og sosiale ståsted og veilede for videre utvikling	Kontaktlærer	1.nov	
Vurderingsmøte i ungdomsskolen for orden og oppførsel	Sikre at alle elever blir likt behandlet og at riktig vurdering i orden og oppførsel blir satt ihht vurderingsforskriften	Rektor	Før halvårsvurdering høst og vår	
Vernerunde/Internkontrollrunde	Avdekke eventuelle avvik i forhold til et godt fysisk skolemiljø for elevene.	Rektor	1.febr	
Brukerundersøkelse Elevundersøkelsen	For å avdekke eventuelle avvik knyttet til elevenes skolemiljø	Rektor ordner brukernavn, kontaktlærer gjennomfører	Januar	
Brukerundersøkelse Foreldreundersøkelsen	For å avdekke eventuelle avvik knyttet til elevenes skolemiljø	Rektor ordner brukernavn, kontaktlærer gjennomfører	Januar	
Brukerundersøkelse Lærerundersøkelsen	For å få en oversikt over hvordan det praktiseres på ulike trinn og gi veiledning for videre godt arbeid	Rektor	Januar	
Gjennomgang av skolens rutiner for arbeid om et godt arbeidsmiljø	For å sikre at alle ansatte jobber for og i et godt arbeidsmiljø	Rektor	1.sept	
Medarbeidersamtaler ansatte	For å sikre at alle ansatte jobber for og i et godt arbeidsmiljø	Rektor, ass.rektor, inspektør	1.febr	
Medarbeidersamtaler ledere	For å sikre at alle ansatte jobber for og i et godt arbeidsmiljø	Rektor	1.des	
Evalueringsplan	Evalueres årets arbeid med skolemiljøet.	Rektor	Juni	



Gjennomføring av skolens trivselstiltak for alle trinn	I arbeidet med fremming av helse, trivsel og læring	Kontaktlærere og faglærere	Kontinuerlig gjennom hele skoleåret	
MOT arbeid	Positivt arbeid for å bevisstgjøre ungdom til å ta egne valg og vise mot	MOT-coacher i samarbeid med MOT-koordinator	Kontinuerlig gjennom hele skoleåret. Se egen akt.plan	

I tillegg skal Forskrift til Opplæringsloven Kapittel 3 *Individuell vurdering i grunnskolen og i vidaregåande opplæring*, følges opp for å være med i arbeidet for å skape et godt psykososialt miljø for alle elever.



Vedlegg

Ligger i Compilo under: *Felles skole – Skole – Oppll Kap 9A*

1. Rutine ved brudd på Opplæringslovens Kapittel 9 A når krenkende adferd mot elev observeres
2. Skolens sjekklister for oppfølging av Opplæringslovens Kap 9 A
3. RUTINER utføring av Spekter Overhalla
4. Mal «Varsel ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et godt og trygt skolemiljø»
5. Mal Skjema 1a «Avdekkende samtale»
6. Mal Skjema 1b «Samtale med foresatte til krenket elev»
7. Mal Skjema 1c «Stopp samtale med elever som krenker/mobber.»
8. Mal Skjema 1d «Gruppesamtale med elever»
9. Mal Skjema 1e «Samtale med foresatte til mobber/krenker»
10. Mal Skjema 2a «Samtale med elev og foresatte til den som er krenket»
11. Mal Skjema 2b «Samtale med elev og foresatte til mobber»
12. Mal Skjema 3a «Samtale med elev og foresatte til mobber»
13. Mal Skjema 3b «Samtale med elev og foresatte til den som er mobbet»
14. Mal «Varsling til skoleeier»
15. Mal «Aktivitetsplan»
16. Mal «Vedtak om bortvisning fra skolen»
17. Observasjonsskjema
18. Trivselsregler skolebuss



Overhalla kommune
- positiv, frisk og framsynt

OVERHALLA KOMMUNE SVALIVEGEN 2 - 7863 OVERHALLA
E-POST: POSTMOTTAK@OVERHALLA.KOMMUNE.NO **TLF:** 742 80 000





Overhalla kommune
- Positiv, frisk og framsynt



Rutine ved brudd på opplæringslovens kapittel 9A som går på forhold i elevmiljøet

Progresjon	Melding/mistanke om krenking/mobbing/utfrysing → fyll ut melding om mistanke → lever skoleledelsen samme dag			
	Tiltak	Ansvarlig:	Tidsfrist	Dokumentasjon:
1 Avdekkende samtaler, informasjon til foresatte til den som er krenket/mobbet	Starter kartlegging – samtale med den som blir krenket/mobbet. Kontakter foresatte og informerer om situasjonen og videre arbeid. Avtale møter med foresatte.	Kontaktlærer/rektor	Samme dag	Melding om mistanke Skjema 1a – avdekkende samtale med elever
Undersøkelse, informasjon til kollegaer, møte med foresatte til den som blir krenket/mobbet	Informere kolleger etter behov.	Kontaktlærer/rektor	Prosesen må være dokumentert satt i gang innen 1 uke.	Skjema 1b Samtale med foresatte til krenket elev Plan for observasjon
	Foreta undersøkelse: Observasjon av samspill (Plan for observasjon) Analysere Spekter: Spektersamtale/elevsamtale (rekkefølge)	Kontaktlærer/rektor		
	Lage plan for relasjonsfremmende aktiviteter som gjennomføres i klassen.	Kontaktlærer		
	Oppsummering av informasjon og konklusjon. Ved behov: Aktivitetsplan foreslås eller andre tiltak vurderes.	Rektor		
	Samtale med den mobbeutsatte.	Kontaktlærer/rektor		
	Møte med foresatte til den som blir krenket. Sikre medvirkning av både krenket elev og foresatte knyttet til aktivitetsplan.	Kontaktlærer/rektor		
	Skrive aktivitetsplan	Kontaktlærer/rektor		

				Aktivitetsplan
Konfrontasjon med den/de som mobber, informasjon til deres foresatte	Møte med den som krenker/mobber	Rektor		Skjema 1c Stoppsamtale med elev som krenker/mobber.
	Evt. gruppesamtale	Rektor		Skjema 1d Gruppesamtaler med elever.
	Informasjon til foresatte til den som krenker/mobber – avtaler møte	Kontaktlærer/ rektor		
	Møte med foresatte til den som krenker/mobber	Kontaktlærer/ rektor		Skjema 1e Samtale med foresatte til mobber/krenker.
Oppfølgingssamtaler/ informasjon til foresatte	Kontaktlærer gjennomfører 1 (evt. 2) oppfølgingssamtaler med partene. Rektor deltar i samtalen med den/ de som krenker. Foresatte blir informert i etterkant av samtalene	Kontaktlærer/ rektor	Innen 2 uker	Skjema 1b , 1c , 1d
2 Oppfølgingssamtaler elev/ foresatte	Kontaktlærer gjennomfører oppfølgingssamtaler med den som er krenket sammen med foresatte. Rektor deltar	Kontaktlærer/ rektor	Straks og innen 1 uke etter konklusjon.	Skjema 2a Samtale med elev og foresatte til den som er krenket.
	Kontaktlærer gjennomfører oppfølgingssamtaler med den som krenker sammen med foresatte. Rektor deltar	Kontaktlærer/ rektor		Skjema 2b Samtale med elev og foresatte til mobber.
Bruk av konsekvenser hvis mobbingen ikke har sluttet.	Presenter aktuelle konsekvenser for mobberen hvis mobbingen ikke slutter. Skoleeier informeres.	Kontaktlærer/ rektor	Vurderes fortløpende.	Skjema 2b
3 Nye samtaler og konsekvenser	Gjennomfører oppfølgingssamtaler med elever som mobber og deres foresatte. Alle konsekvenser er aktuelle, med unntak av skolebytte.	Rektor	Straks og innen 3 uker etter konklusjon.	Skjema 3a Samtale med elev og foresatte til mobber.
	Gjennomfører oppfølgingssamtaler med den som blir mobbet og dens foresatte.	Rektor		Skjema 3b Samtale med elev og foresatte til den som er mobbet.

	Samtalene skal inkludere tilbud om oppfølgingstiltak.			
4 Oppfølgingsamtaler Eksterne instanser må involveres	Gjennomfører samtaler med foresatte, og andre instanser skal kobles inn: barnevern, politi, andre aktuelle samarbeidspartnere etter BTI-modellen. Varsler skoleeier. Vurderer bekymringsmelding til barnevernet.	Rektor	Straks det viser seg at konsekvenser ikke har hatt virkning og innen 2 uker.	Møtereferat fra møtene Internt notat om varsling skoleeier. Evt. bekymringsmelding til barnevernet. Skjema 4: Varsel til skoleeier
5 Skolebytte	Skoleeier gjør vedtak om skolebytte.	Fagsjef oppvekst	Når utprøvde tiltak ikke har hatt effekt.	Enkeltvedtak